UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De ortu [et] p[ro]cessu p[re]dicatio[n]is. ca. iiij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Visual Library

thoma. Septimo ſeptē diſcipulis apparuit in piſcatione ad mare tyberiadis Octauo in mōte thabor qñ ↄuenerāt in galileā. ⁊ ita an̄ diem aſcenſionis apparuit octies. Ipſa vero die aſcenſiōis bis apparuit. ſemel. xij. apl'is comedentib⁹ in cenaculo. Oēs ꝗdem tam apl'i ꝙ̄ alij diſcipuli: necnō ⁊ mulieres habitabāt in illa pte hierl'm que dicebat̄ mello: ſcꝫ in monte ſion: vbi dauid cōſtruxerat ſibi palatium. ⁊ ibi erat cenaculum illud grāde ſtratū: in quo p̄cepit dñs ſibi parare paſca. Et ī cenaculo illo tūc habitabāt. xj. apl'i. Ceteri aūt diſcipuli ⁊ mulieres habitabant circunquaꝙ̃ ꝑ diuerſa hoſpitia.

¶ Apl'i fuerūt baptizati Capl'm. II.

Cum comede

c rēt vndecim in cenacl'o apparuit eis dñs: ⁊ exprobrauit incredulitatem eoꝝ ⁊ duriciā cordis: ⁊ comedit cū eis. Et conueſcēs precepit eis ab hieroſolymis ne diſcederēt. ſed expectarēt ꝓmiſſionē patris. i. ab ipſo ꝓmiſſam: vel a patre ꝑ ipſū ⁊ ꝑ ſuis auctoritate cōplendā dicens Joannes baptizauit aq̄. Uos aūt baptizabimini ſpū ſancto: nō p⁹ mltos hos dies. Acſi diceret. Spūſanct⁹ ſup vos deſcēdens vos purificabit ⁊ roborabit. De baptiſmo āt aploꝝ ſolet dubitari. Sꝫ ſup hūc locū dicūt Beda ⁊ Aug⁹. ꝙ fuerīt baptizati. Ait eīm Beda Baptizabimini qd̄ eſt in ſpūſancto: nō ad illud tpus reſpicit: ꝙ apl'i ⁊ ceteri fideles illi⁹ tpis baptizati ſunt aqua in remiſſionē peccatoꝝ gr̄a ſpūſancti a dño ꝓcepta. ſed ad illō quo dño mittente ſpm̄ ſctm̄ plenius acceperunt. Jdō nōdū fuerāt baptizati: non dico aq̄ ſed ſpūſancto: ꝗs intelligim⁹ baptizatos baptiſmo ioannis Uel qd̄ credibili⁹ eſt baptiſmo chr̄i. Cōueniēs eīm erat eos eē baptizatos ꝗ baptizabāt alios. De eodē Aug. Scriptū ē qñ baptizat⁹ eſt paul⁹: ꝗ ab anania baptizatus eſt. Sed ſcriptū nō eſt qñ baptizati fuerint alij apl'i. Sed debem⁹ intelligere baptizatos eſſe ꝓpter illā dñicam ſniaꝫ. Niſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpū ſancto nō poteſt intrare in regnū dei. Sic apte volūt beda et Augu. ꝙ baptizati fuerint baptiſmo chr̄i et de ꝗbuſdā ſatis videt̄ ꝙ baptiſmo ioannis fuerint baptizati: vt de andrea philippo ⁊ petro: d̄ ꝗbus conſtat ꝙ fuerunt eius diſcipuli Hoc dicto p̄cepit eis vt egrederent̄ de ciuitate: ⁊ ſtatim euanuit ab oculis eoꝝ.

Quid rn̄dit dñs indiſcrete querentib⁹.
Ca. III.

Ecce noua appa

e ritio. Et ſtatī poſt comeſtioneꝫ xj. apl'i ⁊ alij diſcipuli ⁊ mulieres de ciuitate vnanimiter egreſſi: iuxta p̄ceptum dñi venerūt in montē oliueti: ⁊ ſtatim dñs apparuit eis. Quō aūt p̄cepit eis vt egrederent̄ de ciuitate ⁊ euanuerit ab oculis eoꝝ ⁊ quō egreſſi d̄ ciuitate venerūt ī mōtē oliueti. ⁊ ibi dñs apparuerit eis: ī hiſtoria ſubticetur: q2 breuis ē. Tūc ꝗ ↄuenerāt ceperūt eū īterrogare dicētes. Dñe ſi in tp̄e hoc reſtitues regnū iſrl': tp̄ale ꝗntū ad ꝗſdā imꝑitos ⁊ carnaliter ſapiētes: ꝗ vidētes alienigenā regnare: ⁊ iudeos eſſe ſub p̄ſide: ꝗrebant d̄ reſtitutione regni iſrl' tp̄alis: putātes tunc a dño reſtituendū ſicut ⁊ duo diſcipuli dicētes Nos ſperabam⁹ ꝙ ipſe eēt redēptur⁹ iſrl'. Alij magis inſtructi ſciētes illā reſtitutiōeꝫ nō niſi finaliter futurā ſcꝫ circa tp̄a iudicij: querebant de reſtitutōe regni iſrl' ſpiritalis ſcꝫ de dilatatione eccl'ie. Acſi diceret. Nunꝗd in hoc tp̄e facies qd̄ ꝓmiſiſti eccl'ie. Dñs aūt nō certificauit eos ſup h̄. Ex ꝗdam tn̄ ꝟbo in reſpōſione ei⁹ poſito: ſi ſcioli eſſent poſſent intelligere reſtitutionē illā multis tp̄ib⁹ differēdā. Nō eſt inꝗt veſtrū noſſe tp̄a vel momēta que pater poſuit in ſua ptāte. i. numeꝝ tp̄m ⁊ momētoꝝ vſqꝫ ad finē ſeculi que tm̄ patris patent ſcientie. Acſi diceret. Nihil ad vos querere d̄ ſecretis hmōi: nec ad ea ꝑcipiēda eſtis idonei. Sꝫ de his ꝗ ad vos ſpectāt eſtote ſolliciti q2 vos reuera accipietꝫ ꝟtutē ſupuenienteꝫ ſpūſancti: cui⁹ ꝟtute roborati: eritis mihi teſtes reſurrectionis mee. p̄mo in hierl'm. ſcd̄o in iudea. poſtea in ſamaria: tandē vſqꝫ ad vltimū terre. Acſi tacite diceret. Ān regni illius reſtitutōem nō ſolū hieroſolymam ſed ⁊ oēs iudee fines ⁊ ſamarie mūdi etiā terminos ꝑ circūitum fama euangelij ꝑcurret.

De ortu ⁊ ꝓceſſu predicationis.
Caplm. IIII.

Primo ſiquidē

p p̄dicatū eſt euāgeliū in hierl'm: ſcꝫ ꝓpt' lapidatōeꝫ ſtephani ⁊ mortē iacobi gladio occiſi: egreſſi ſūt d̄ hierl'm p̄dicātes ī finib⁹ iudee Poſtea trāſierūt ad ſama

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ritanos: ⁊ inde ꝓceſſert ꝑ vniuerſū oꝛbē. Et
cū h̄ dixiſſet ſm̄ alium euangeliſtā eleuatis
manibꝫ bn̄dixit eis. Et poſt bn̄dictiōez illā
vidētibꝫ illis eleuatꝯ ē. Et nubes ſuſcepit eū
ab oculis eoꝝ: qꝛ q̄ſi q̄dā ī globo baiule nu-
bis aſcēdit. Nō tn̄ ideo ꝙ ad aſcēdendū ege
ret miniſterio nub. ſed vt ꝑ h̄ oſtenderet: q̄a
oīs creatura parata ē obſequi ſuo creatoꝛi.

Quid fecerint abeunte dn̄o. Caplm̄. V.

E loco aſcenſio-

d nis dt ſulpicius epiſcopꝯ hiero-
ſolymitanꝯ: qꝛ ibi cū poſtea edi-
ficata eſſet eccl'ia: locꝯ ille in q̄ inſtiterunt ve
ſtigia chꝛi aſcēdentis: nunq̄ꝫ potuit ſterni pa
uimēto. imo reſiliebāt marmoꝛa ī oꝛa collo-
cantiū. Calcati etiā puluerē a dn̄o: hoc dicit
eſſe documentū: qꝛ veſtigia impꝛſſa cernunt.
⁊ eandē adhuc ſpeciem velut pꝛeſſis veſti-
gijs terra cuſtodit. Cū iam dn̄s raptus eſſet
a ꝯſpectu eoꝝ. adhuc tn̄ ſuſpenſis vultibus
ſtabant aſpicientes in celū: cū potius reuer-
ti in hierl'm debuiſſent: qꝛ dictū erat eis. Se
dete in ciuitate q̄adusq̄ꝫ induamini ꝟtute ex
alto. Et ne diutiꝯ ibi moꝛarent: miſſi ſūt an-
geli inſtruētes eos. Vn̄ ſequit Cūq̄ꝫ intue-
rent in celū euntē illū. i. illo abeunte: vt accu
ſatiuꝯ ponat ꝑ ablatiuo abſoluto: ꝓ quo po
nitur genitiuꝯ in greco. Vel cū pꝛius intue-
rent euntē illū: ⁊ adhuc intuerent ī celū. ecce
duo viri. i. duo angeli ī foꝛma viri: aſtiterūt
iuxta illos in veſtibꝫ albis: qui ⁊ dixerunt.

Quibus ex cauſis angeli apparuerūt.
Caplm̄. VI.

Viri galilei quid

v ſtatis aſpiciētes in celū: q̄ſi obli
ti q̄d facere debeatiſ Hic ieſus q̄
aſſumptus eſt a vob in celū. i. in eadē carnis
ſuba: in q̄ aſſumptus eſt a vobis in celū: ſic:
veniet queadmodū vidiſtis eū euntē in celū
id ē ſicut baiulis nubibꝫ vidiſtis eū aſcendē-
tē in celū. ſic baiulis nubibꝫ videbitis euꝫ in
aere ad iudicium venientē. Duplici de cauſa
hi duo angeli apparuerūt. ſcꝫ vt meſtos d̄ ab
ſentia dn̄i ꝯfoꝛtarent ⁊ vt eum vere aſcēdiſſe
in celū demonſtrarēt. ſcꝫ in regionē angeloꝝ.
Nō ſicut helias q̄ raptꝯ in igneo curru aſcen
dit vſq̄ꝫ ad ſblunarē regionē. nec eā trāſcēdit:
ſꝫ tn̄. trāſlatꝯ eſt in paradiſuꝫ terreſtrē: q̄ adeo
eminet vt ptingat ad ſublunarē regionē: nec
tn̄ trāſcendit. Tūc reuerſi ſūt hieroſolymā a
mōte q̄ vocat oliueti ꝓpt copiā oliuaꝝ: ſabba
ti hn̄s iter. i. itinere ſabbati diſtans a hierl'm
ſcꝫ ſpacio miliarij. qꝛ non amplioꝛi ſpacio li
cebat iudeis ī ſabbato ꝓgredi d̄ ciuitate vel
villa in q̄ erāt. ſꝫ ꝑ mille paſſus poterāt circa
deambulare. Vetꝯ editio habet a mōte triū
luminū. Sic aūt dictꝯ ē mons oliueti. qꝛ de
nocte ex ꝑte occidētis illuminabat igne tem
pli. qꝛ erat ignis iugis in altari: mane ex ꝑte
oꝛiētis p̄mo excipiebat radios ſolis anteq̄ꝫ
illuſtrarēt ciuitatē. Habebat etiā copiā olei
qd̄ eſt fomentū luminis.

In quo imitamur apl'os. Ca. VII.

Vnqꝫ regreſſi

c cēnt in hierl'm oēs vnanimiter:
apl'os vſq̄ꝫ ad eoꝝ hoſpitia cō-
duxerūt. deinde ad ꝓꝑia redierūt. Hāc ꝓceſ-
ſionē diſcipuloꝝ q̄ vnanimiter d̄ ciuitate ſūt
egreſſi. ⁊ poſt vnanimiter regreſſi repꝛeſentat
eccl'ia ſingl'is dn̄icis diebꝫ ꝓceſſionē faciens
Vn̄ ſicut illi egreſſi ſunt p̄cedente crucifixo
ita ⁊ nos de eccl'ia egredimur crucē p̄ferēdo
Et lꝫ nō redierit cū eis crucifixus. nos tn̄ re-
deuntes crucē repoꝛtamꝯ. Quia lꝫ nō redie-
rit cū eis p̄ñtia coꝛpali: redijt tn̄ cū eis p̄ñtia
ſpūali: iuxta qd̄ dixit. Vobiſcū ſū vſq̄ꝫ ad cō
ſūmationē ſeculi. In eo ḡ ꝙ egredimur cru-
cē dn̄i p̄ferēdo repꝛſentamꝯ: qꝛ illi egreſſi ſunt
p̄euntē crucifixo. In eo ꝙ crucē dn̄i repoꝛta
mus cū nō redierit cū eis p̄ſentia coꝛpali: re-
p̄ſentamꝯ ꝙ ait. Vobiſcū ſū vſq̄ꝫ ad ꝯſūmati
onē ſeculi In p̄mitiua aūt eccl'ia hmōi repꝛe
ſentatio fiebat in eccl'ia q̄nta feria: que tunc
tp̄is eque ſolennis erat ſicut p̄ma. Quinta ꝑ
veneratione aſcenſiōis. Prima ꝑ reuerētiā re
ſurrectōis. Vn̄ in vulgare ꝓuerbiū ꝟſum dr̄
vt dn̄ice diei dicat cognata dies iouis qꝛ an
tiquitus fuit eque ſolennis. Sꝫ qꝛ ſupuene
runt feſta ſanctoꝛum ⁊ celebꝛare tot feſta erat
quaſi onerosum: vt in die dn̄ica fieret ꝓceſſio
deinceps eſt inſtitutū.

Vbi ⁊ cum q̄bꝫ ſe collegerūt Ca. VIII.

Vnc aſcēderūt

t apoſtoli in cenaculū vbi mane-
bant. ſcꝫ petrus ⁊ iacobus. ioan
nes ⁊ andreas ⁊ alij Et mutat hic ſeries ca-
talogi. Solent enim Apoſtoli in catalogo
in hunc moduꝫ cōbinari. Petrus ⁊ andreas